

ÄR DET DELBART?

Om att ta, ha och dela nakenbilder

Polisen

A young man and woman are sitting on a couch in a dimly lit room. The man is on the left, looking down at his phone. The woman is on the right, also looking at her phone. They are both wearing casual clothing. The background is a wall with vertical wooden slats.

Det *kan* delas. Men får det delas?

Polisen har tagit fram ett utbildningsmaterial "Delbart?" i syfte att öka kunskapen om och förebygga sexualbrott mot barn på nätet.

Den här foldern är en del av materialet och den riktar sig till dig som vårdnadshavare eller annan vuxen i barns närhet. Barn och unga använder många spel och sociala medier som underlättar och uppmuntrar till att dela bilder och filmer. Ibland innebär det att de även tar, har och delar nakenbilder och filmer av sig själva och andra.

Här får du veta mer om vad lagen säger och vad polisen kan hjälpa till med. Du får även råd om hur du kan prata med ditt barn om hur man agerar ansvarsfullt på nätet.

Svensk lag gäller även på nätet

Lagar och regler gäller förstås även på nätet. Många känner sig mer anonyma online vilket bidrar till att gränserna för vad man får och inte får göra kan bli otydliga.

Polisen ser många exempel på unga som skickar nakenbilder* till någon de litar på, men bilderna sprids sedan vidare. Flera unga delar bilder med en nätkompis som kanske visar sig vara någon annan än den de tror, och som sedan hotar att sprida bilderna.

Det kan vara brottsligt att dela nakenbilder och filmer på nätet. Att få eller finnas med på en sådan bild kan vara obehagligt. Det gör det extra svårt att prata med en vuxen om vad som har hänt. Många vet heller inte var gränsen går för vad som är brottsligt när det gäller den här typen av händelser. Du behöver inte veta om det är brottsligt, det kan polisen avgöra när det polisanmäls.

*Med nakenbilder syftar vi på sexualiserade bilder eller filmer på barn under 18 år. Det behöver inte betyda att barnet är helt naket, det kan också handla om lättklädd eller bilder som på olika sätt är av sexuell karaktär.

Några exempel från verkligheten

Rimna och Max är 15 år och kära i varandra. Rimnas kompis frågar om hon har skickat nakenbilder till Max än. Kompisen tänker att om Rimna inte gör det kanske han tröttnar. Rimna har ingen lust att skicka nakenbilder men är orolig för att Max ska tappa intresset.

Alex och Calle börjar chatta. De gillar varandra och Alex skickar några nakenbilder. En kväll blir de ovänner. Calle skriver att om Alex inte skickar fler bilder kommer han skicka de han har till sina kompisar. Alex blir arg och stänger ner chatten. Nästa dag får han veta att bilderna har spridits på skolan.

Melvin är på klassfest och dricker alkohol med sina kompisar. Han mår illa och låser in sig på toaletten. Sedan minns han inte mer, men han får hjälp att komma hem. Nästa dag är hans mobil full av meddelanden. Någon har delat bilder på Melvin i klassens chattgrupp. På bilderna ligger han naken och har kräcks på toalettgolvet.

Sanna är 11 år och tycker om att göra sina egna danser och lägga upp på nätet. En dag skickar någon hon inte känner en dickpic till henne. Hon tycker det är äckligt och obehagligt men vågar inte säga något till sina föräldrar för att hon är rädd att de inte ska låta henne använda appen längre.

Mira träffar spralliga_Sofia på nätet och de blir bästa kompisar. spralliga_Sofia berättar om kompisar, skolan och hemligheter som hon inte berättat för någon annan. Snart vill spralliga_Sofia träffa henne. Vad spralliga_Sofia inte har berättat är att hon egentligen heter Johan, är 35 år och chattar för att Mira ska våga träffa honom.

Känner inte till lagen

Många unga känner inte till lagen och vet inte var gränsen går för vad man får göra på nätet. Kanske förstår de konsekvenserna först i efterhand, och då är det ofta redan för sent. Nakenbilder och filmer är svåra att få bort om de en gång spridits på nätet. Att veta att ens nakenbild delats online kan innebära stor stress och ibland långvarigt lidande, särskilt för barn och unga. De flesta förstår att det inte är bra att dela vidare, men hur många vet att det faktiskt är ett brott?

Vad säger lagen?

Det är brottsligt att skicka nakenbilder och filmer till någon under 15 år eller till någon som är äldre än 15 år och som inte gett sitt samtycke. Det är ett brott att pressa ett barn under 18 år att skicka nakenbilder. Det är brottsligt att dela nakenbilder av barn och unga upp till 18 år. Undantaget är om någon som är jämgammal har eller får en nakenbild av en person som är över 15 år och som tycker att det är ok. Men det är alltid brottsligt att dela vidare.

Någon har skickat en oönskad nakenbild till dig:
Sexuellt ofredande

Någon delar nakenbild på ett barn i en gruppchatt:
Barnpornografibrott

Din partner eller någon annan pressar dig att skicka nakenbilder:
Försök till utnyttjande av barn för sexuell posering

Någon delar en bild på någon i en utsatt situation, till exempel på toaletten:
Olaga integritetsintrång

Någon hotar med att sprida nakenbilder på dig om du inte skickar fler:
**Utnyttjande av barn för sexuell posering alt.
Grovt utnyttjande av barn för sexuell posering**

Vad kan du som vuxen göra?

Det är viktigt att barn och unga vet att de kan prata med sina föräldrar, eller andra vuxna som de litar på om vad som händer på nätet. Prata med dina barn, ställ frågor och berätta om konsekvenserna av att dela bilder. På så sätt hjälper du ditt barn att tänka efter och göra bra val. Istället för att döma eller straffa om något händer är det bra att förklara att det är tillåtet att göra misstag.

Se gärna filmen "Delbart" på polisen.se/delbart tillsammans och prata om händelserna i filmen. Kanske ditt barn har egna erfarenheter av att ta, ha eller dela bilder, eller att en kompis eller någon på skolan har råkat ut för detta. På polisen.se/delbart finns även Frågor & Svar.

polisen.se/delbart

Tips till dig som pratar med barn och unga

Intressera dig för ditt barns sociala medier, spel och kompisar på nätet. Låt gärna barnet visa och fråga regelbundet hur det är på nätet, inte bara hur det är i skolan eller på träningen.

- Prata om vilka konsekvenserna kan bli av att skicka nakenbilder. Även när man litar på någon. Man vet aldrig vad som händer med bilderna senare.
- Berätta att det kan vara brottsligt att pressa någon under 18 år om nakenbilder. Det kan göra det lättare att säga nej.
- Var tydlig med att det aldrig är den utsattes fel, ansvaret ligger alltid hos den som begår brottet.
- Barn kan utsättas för brott, men kan också vara de som begår brott, t.ex. genom att dela andras nakenbilder.
- Berätta att det finns vuxna på nätet som försöker utnyttja barn, t.ex. för att skicka nakenbilder. De är bra på att luras och har ofta en strategi för att få barnens uppmärksamhet och förtroende. Det är inte ovanligt att flera barn utsätts av samma person.
- Om barnet berättar om en händelse är det viktigt att inte straffa genom att förbjuda spel, sociala medier eller liknande eftersom mycket av barnets sociala liv finns på nätet.

ÄR DET DELBART?

Har ditt barn blivit utsatt? Här är några råd:

- Ta skärmdumpar och dokumentera vad som har hänt, till exempel var och när bilden eller filmen delades. Radera inget och anmäl alltid till polisen! Även om du bara har ett alias eller användarnamn.
- Dela inte fler bilder eller filmer, skicka inte fler meddelanden. Betala inte någonting.
- Kontakta polisen på 114 14 eller se adresser och öppettider på [polisen.se](https://www.polisen.se) om du vill besöka polisen. Läs mer om att göra en polisanmälan på [polisen.se/delbart](https://www.polisen.se/delbart).
- Ring alltid 112 vid en akut händelse.
- Behöver barnet prata med någon annan så kan man t.ex kontakta socialtjänsten, barnrättsorganisationen ECPATs stödlinje på 020 112 100 eller [dittecpat.se](https://www.dittecpat.se), Brottsofferjouren 116 006, [ungaboj.se](https://www.ungaboj.se) eller Bris 116 111, [bris.se](https://www.bris.se). De erbjuder stödtelefon och chatt för barn och unga.

Läs mer på [polisen.se/delbart](https://www.polisen.se/delbart)

Stort tack till Politiet i Norge som delat sina erfarenheter och möjliggjort översättning och produktion av materialet "Delbart" på svenska.

